

Beeldverslag tweede jaar Groene Verbindingen Hondsrug Haren

Het project startte in oktober 2020 met subsidie van het Innovatiefonds. Het project wordt gecoördineerd door de werkgroep Biodiversiteit van de Stichting Landelijk Gebied Haren. De werkgroep heeft leden uit Onnen, Glimmen en Noordlaren.

Activiteiten eerste projectjaar samengevat

In 2020-2021 zijn op zeven percelen inzaaiacties geweest: Zuiderhoofdijk, Koelenbergsteeg, Menno's tuintje, Zonneweide Glimmen, Voedselbos Glimmen, Akkerrand Hoge Herenweg, Strooiveld Noordlaren. De planten op deze percelen zijn in het tweede jaar gemonitord.

Op meerdere locaties zijn bordjes geplaatst ter bescherming van bijzondere soorten, zoals de bosgeelster en kruidenrijke bermen. Dit is ook in het tweede jaar gebeurd. Plannen voor een perceel met een pingo in Glimmen zijn gestaakt na veel overleg en nader onderzoek waaruit bleek dat uitvoering en beheer te ingewikkeld en kostbaar zouden worden vanwege de slappe ondergrond.

In 2021 was er een belangrijke ontwikkeling op de Onneres, dat het centrum vormt van het project Groene Verbindingen Hondsrug Haren: de burgercoöperatie Land van Ons kocht 26 hectare landbouwgrond aan op de Onneresch. De weilanden worden nu gepacht door een biologisch dynamische boer die op de hoger gelegen gronden wisselteelt toepast met akkerbouw. Er wordt nu onder andere boekweit, huttentut en triticale verbouwd. Deze ontwikkelingen boden een geweldige kans voor nieuwe acties van het project Groene Verbindingen Hondsrug Haren.

Activiteiten tweede projectjaar

Aanleg berm / akkerrand oostkant Onneresweg najaar 2021

In het najaar van 2021 is langs de Onneresweg een eerste akkerrand/kruidenrijke berm aangelegd met een meerjarig kruidenmengsel van de Cruydhoeck. De voorbereiding van de akkerrand is gedaan door de pachter, de berm is omgeploegd door de gemeente in het

kader van herstelwerkzaamheden die moesten worden gedaan voor de zandweg. De inzaaiactie is uitgevoerd door vrijwilligers van Land van Ons en de werkgroep Biodiversiteit. De grond bleek bij het losharken helaas toch nog vol met pollen van kweek en ander gras te zitten. Toch is het mengsel mooi opgekomen. Een klein deel van de planten die bij de monitoring in juni 2022 niet aangetroffen zijn kunnen later in het jaar of volgend jaar wel te zien zijn. De Onneresweg is een druk wandelpad en de akkerrand wordt door veel wandelaars bekeken, bewonderd en gefotografeerd. Het trekt duidelijk vaak de aandacht, mede door de informatie-bordjes en de andere ontwikkelingen op de Onneres en de mooie omgeving.

Aanleg akkerrand / kruidenrijke berm westkant Onneresweg voorjaar 2022

Vanwege de vele kweek in de rand aan de oostzijde van de weg is aan de westzijde de grond eerst meermalen bewerkt met een cultivator tijdens droge winterse dagen. Daardoor zijn veel kweekwortels bloot komen te liggen en ingedroogd. Hier is een eenjarig kruidenmengsel van de Cruydhoeck, gemengd met enkele graansoorten, ingezaaid. Deze akkerrand was zeer kleurrijk en oogstte veel bewondering.

Lezingen cyclus biodiversiteit door Landschapsbeheer Groningen.

Onderdeel van het project was een serie van drie lezingen over ecologisch beheer en biodiversiteit, uit te voeren door Landschapsbeheer Groningen in de drie dorpen op de Hondsrug: Onnen, Glimmen en Noordlaren. Door corona moesten de lezingen keer op keer worden uitgesteld. De oorspronkelijke focus, ecologisch beheer, is verlegd naar meer nadruk op biodiversiteit in verschillende biotopen: wat is biodiversiteit, waarom is het belangrijk en wat kan je doen om biodiversiteit te vergroten. In Onnen werd de excursie gehouden rond de Onneres, met focus op biodiversiteit van essen; in Noordlaren was de focus op zandwegen en in Glimmen lag de nadruk op bomen, houtwallen en hagen.

Vanwege de excursie was het deelnemersaantal beperkt tot maximaal 20. De aanmeldingen voor de lezingen en excursies waren mensen uit alle de drie dorpen. De reacties waren zeer positief.

Bosgeelster

Ter bescherming van de bosgeelster in Haren en Noordlaren zijn opnieuw bordjes geplaatst met de tekst: bosgeelster, niet maaien voor 15 mei. De locatie in Haren is inmiddels ernstig bedreigt door bouwwerkzaamheden van afgelopen jaar. Wat er nog groeide was zeer schraal. Hopelijk herstelt het zich. In Noordlaren heeft de actie van vorig jaar aardig wat aandacht gekregen.

Nieuw kruidenrijk veld Noordlaren

In Noordlaren is dit voorjaar een nieuwe bijenidylle aangelegd, i.s.m. de gemeente Groningen en een lokale hovenier. Het betreft een driehoekig veldje aan de rand van het dorp, grenzend aan een stuk landbouwgrond. Het veldje is bedoeld als demonstratieveld voor het algemeen publiek. Veel bezoekers van en naar het hunebed komen hier langs.

Informatiebordjes

Bij enkele percelen zijn informatiebordjes geplaatst, met uitleg over de omgeving, biodiversiteit en wat er is ingezaaid.

Markeringsbordjes

Het plan om op meer plaatsen signaalbordjes te plaatsen heeft vele fases doorlopen. Er is een verkenning gedaan van wat er zoals op dat gebied geprobeerd is en beschikbaar is. Echter, bordjes kunnen niet zomaar op gemeenteground worden geplaatst. De bosgeelster

was een afgebakend klein project, waar de gemeente graag aan meewerkte. Het plaatsen en weer weghalen vergt echter wel tijd en enige planning.

Andere locaties met bijzondere soorten waren minder concreet en afgebakend: de veelheid aan te beschermen soorten maakten het ondoenlijk om overal actie te ondernemen. De gemeente is vorig jaar gestart met het ontwikkelen van een ecologisch bermbeheerplan: daarmee zou een groot deel van de dreiging ondervangen moeten worden. Ook kwam de gemeente nu zelf met het plan om op verschillende plaatsen informatieborden te plaatsen over ecologisch bermbeheer. (zie voorbeeld hieronder uit de gemeente Assen).

Het beheer van zelf te plaatsen bordjes vergt veel tijd. Daar waar particulieren zelf initiatieven ondernamen met zelfgemaakte bordjes werden de bordjes soms door de gemeente of door voorbijgangers verwijderd.

Het wachten is nu op de definitieve versie van het ecologisch bermbeheerplan om dan samen met de gemeente geschikte locaties aan te wijzen voor informatie bordjes. Na de verkiezingen maart 2022 zijn er weer nieuwe mensen in het gemeente bestuur Groningen en nieuwe ambtenaren voor het gebied Haren. Daardoor laten dit soort ontwikkelingen nu op zich wachten. Wel is er ter ondersteuning van het nieuwe maaibeeld voorafgaand aan de nieuwe maaibeurt overleg tussen de werkgroep en de toezichthouder van de uitvoerder om kwetsbare bermstroken te beschermen.

Monitoring Onneres

Er is een groep van vrijwilligers, waaronder mensen die een floracursus hebben gedaan, om mee te helpen met de monitoring van de bermen en akkerranden.

Bij de ingezaaide percelen is gemonitord om te kijken wat ervan het ingezaaide mengsel is opgekomen en hoe zich het ontwikkelt. De resultaten tot nu toe zijn zeer goed. De foto betreft monitoring van het grasland op de es zelf.

In Noordlaren worden ook actief de bermen van de zandwegen gemonitord. Dit is zeer belangrijk gebleken omdat er met het beheer van deze zandwegen en de bermen nogal het nodige mis is gegaan. Dankzij het monitoren van afgelopen jaar weten we beter wat er stond, wat kwetsbare locaties zijn en kunnen we beter met de gemeente overleggen over wat het gewenste beheer is. Ook (of juist) met nieuw beleid voor ecologisch bermbeheer blijkt het van belang om een goed beeld te hebben van wat er zoal staat /groeit om zo te kunnen adviseren over maatwerk bij de uitvoering van het gewenste beheer. De intenties (ecologisch beheer) zijn goed, de praktijk bleek weerbarstig (geen/onvoldoende kennis van de lokale flora).

Herstel bermen zandwegen Noordlaren

Vanuit Landschapsbeheer Groningen kwam het verzoek aan de werkgroep Biodiversiteit om een bijdrage te leveren aan herstel van de bermen van de zandwegen bermen Noordlaren. In samenwerking met Landschapsbeheer en de gemeente Groningen is een kaartje gemaakt van de situatie van de bermen en de beste locaties om een inheems kruidenmengsel bij te zaaien. Dit was vorig najaar gepland maar kon toen niet doorgaan vanwege gebrek aan draagvlak onder eigenaren van aanliggende grond. Hun belangrijkste bezwaar was dat het zandwegbeheer nog niet op orde is en daarin hebben ze wel een punt. Na overleg met alle betrokkenen kan dit najaar (november) alsnog een zaaiactie plaatsvinden. Dit project,

waarbij gemeente, landschapsbeheer, boeren en burgers samenwerken illustreert hoe lastig het is om zelfs een ogenschijnlijk eenvoudig plan (bijzaaien in zandwegbermen) te realiseren.

Aanleg landschapselementen Onneres Land van Ons

Samen met Landschapsbeheer Groningen willen we de aanleg realiseren van veldstruweel en kruidenrijke stroken langs de akkerbouwpercelen op de Onneres. Het gaat om een aantal overhoeken en stroken langs bestaande houtwallen. Door een bredere zoom te creëren wordt de effectiviteit van de groene dooradering van het gebied versterkt. Bij de beplanting wordt gekozen voor planten als meidoorn, hondsroos, vuilboom, liguster, vlier, Gelderse roos en lijsterbes, veldesdoorn, alle waardevol voor vogels die we graag willen stimuleren, zoals de geelgors en grasmus. De aanleg zal waar mogelijk worden uitgevoerd door vrijwilligers, evenals het beheer.